

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse
Att.: Anna Skat Nielsen
Holbergsgade 6
1057 København K

Det Etiske Råd
Holbergsgade 6
1057 København K
Tel + 45 7221 6860
www.etiskraad.dk

18. oktober 2012
J.nr.: 1210295
Dok. nr.: 1062825
HKJ,DKETIK

Høring over udkast til bekendtgørelse om kunstig befrugtning og udkast til bekendtgørelse om vurdering af forældreegnethed i forbindelse med behandling med kunstig befrugtning

Det Etiske Råd har modtaget de to ovenstående udkast til bekendtgørelser i høring. Formuleringerne i de to udkast er primært foranlediget af de ændringer i loven om kunstig befrugtning, der trådte i kraft den 1. oktober 2012. Der er først og fremmest tale om konsekvensrettelser, som - givet ændringerne i loven om kunstig befrugtning¹ - er ukontroversielle. Det Etiske Råd har derfor kun nogle få kommentarer til udkastene.

I § 14 i udkastet til bekendtgørelsen om kunstig befrugtning anføres det, at: "Vævscenteret, som distribuerer sæd, skal sikre, at antallet af levedygtige graviditeter etableret med sæd fra én donor ikke overstiger 12 med geografisk spredning". Rådet mener, at denne bestemmelse bør præciseres. Rådet finder det således nærliggende at justere antallet af levedygtige graviditeter etableret med sæd fra én donor efter, hvilken donationsform der er tale om. Hvis børnene undfanget gennem donation må antages at få mulighed for at opsøge den biologiske far på et senere tidspunkt – fx fordi barnet får adgang til oplysningerne som 18-årig – forekommer 12 børn fra samme donor således at være for mange. I Sverige opererer man i disse tilfælde med en grænse på seks børn, hvilket virker mere passende.

Rådet mener herudover, at fastlæggelsen af det maksimale antal levedygtige graviditeter etableret med sæd fra én donor bør basere sig på grundigere ud-

---

¹ Se Det Etiske Råds kommentarer til lovforslaget her: <http://etiskraad.dk/Hoeringssvar/2012/28-02-2012-lov-om-kunstig-befrugtning.aspx>

redninger, end Rådet er stødt på i dansk sammenhæng, herunder i Sundhedsstyrelsens *udkast til revideret vejledning i forbindelse med lovændring af bekendtgørelse af lov om kunstig befrugtning i forbindelse med lægelig behandling, diagnostik og forskning m.v.*² Det Ethiske Råd vil i forlængelse heraf pege på, at alle medlemmer af Rådet blandt andet har anbefalet, "at det skal undersøges, hvor stor sandsynligheden for indavl er under den nuværende ordning. Desuden skal det undersøges, om ordningen kan give anledning til opformering af bestemte sygdomsdispositioner (sygdomsalleler),"³

I loven om kunstig befrugtning er § 20, stk. 1 affattet på følgende måde:

»Ministeren for sundhed og forebyggelse fastsætter nærmere regler for donation og anvendelse af donorsæd, og til hvilke formål der må ske opbevaring af donorsæd.«

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser, at "bemyndigelsesbestemmelsen fremover skal anvendes til at fastsætte krav om både anonym og ikke-anonym sæddonation foruden nærmere regler for anvendelse og opbevaring af donorsæd. Bestemmelsen vil blive udmøntet således, at der både kan ske anonym og ikke anonym donation af sæd".

Formuleringerne i udkastet til bekendtgørelsen om kunstig befrugtning er helt i overensstemmelse med den anførte passage i bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Imidlertid fortsætter den citerede passage på følgende måde: "Ved ikke-anonym sæddonation vil det være muligt at anvende flere forskellige modeller for, hvorledes oplysninger og kontakt til sæddonor kan håndteres. Det vil bero på aftale mellem sæddonoren og den modtagende enlige kvinde eller det modtagende par. Eksempelvis vil behandling med såkaldt åben donation med sæd, hvor barnet, når det er fyldt 18 år, kan kontakte sædbanken for at få visse data (karakteristika så som øjenfarve, hårfarve, vægt, højde, uddannelse/ erhverv, blodtype samt en række oplysninger af medicinsk, helbredsmæssig og familiær karakter om donor og hans familie) således bl.a. kunne anvendes i lægeligt regi."

---

² Se Det Ethiske Råds kommentarer til udkastet her: <http://etiskraad.dk/Hoeringssvar/2012/10-10-2012-aendring-af-lov-om-kunstig-befrugtning.aspx>

³ Se: <http://etiskraad.dk/Hoeringssvar/2012/28-02-2012-lov-om-kunstig-befrugtning.aspx>

Udkastet til bekendtgørelsen om kunstig befrugtning rummer ingen anvisninger eller bestemmelser om, hvilke modeller for, hvorledes oplysninger og kontakt til sæddonoren kan håndteres, der må betragtes som acceptable. Dette hænger formodentlig sammen med, at lovgivningen om kunstig befrugtning – som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget - lægger op til, at dette må aftales nærmere mellem de involverede parter. Efter Det Etske Råds opfattelse er det imidlertid ikke i alle tilfælde acceptabelt at lade vilkårene for registrering og videregivelse af oplysninger være resultatet af en aftale. I sit høringssvar fra 2012 angående lovforslaget om kunstig befrugtning kritiserede Rådet således den asymmetri i adgangen til informationer om donoren, som nogle donationsformer etablerer:

”Det bør ikke være muligt at anvende en sæddonor, hvis identitet forældrene kender, medmindre oplysningerne om donorens identitet registreres og gøres tilgængelige også for personen undfanget gennem donation. Medlemmerne er klar over, at forældrene kan undlade at fortælle personen undfanget gennem donation om donationsforholdet, så personen reelt ikke har adgang til oplysningerne. Ikke desto mindre finder medlemmerne, at oplysningerne i den givne situation af principielle grunde også bør være tilgængelige for personen undfanget gennem donation.”

Man kan udmærket forestille sig andre situationer, hvor det også kan være problematisk at lade registreringen og videregivelsen af informationer være et resultat af en aftale mellem parterne. Ville det fx være acceptabelt, at en enlig kvinde, der anvendte en anonym sæddonor til at få et barn, aftalte med sædbanken og donoren, at sædbanken i tilfælde af kvindens død skulle sende et brev med identificerende oplysninger om sæddonoren til personen undfanget gennem donation? Eller ville det være acceptabelt, at en ægdonor som en slags modydelse for at donere fik informationer om personen undfanget gennem donation, uden at personen undfanget om donation var bekendt med det og/eller fik tilsvarende informationer om ægdonoren?

Det Etske Råd vil i forlængelse af de ovenstående overvejelser opfordre til, at man i forbindelse med udformning af den endelige version af bekendtgørelsen om kunstig befrugtning tager stilling til, om det er muligt at tage højde for nogle af de problemer, der kan opstå ved alene at lade registreringen og videregivelsen af informationer være et resultat af en aftale mellem de involverede parter.

Med venlig hilsen og på vegne af Det Etske Råd

Jacob Birkler, formand